

TURUN VÄHÄTORI NOUSI KUNNOSTUKSEN ANSIOSTA ARVOISEENSA TASOON JA KÄYTTÖÖN

Sirkka Saarinen, toimittaja

“Ensimmäiset skissit taisivat lähteä meiltä jo 2000-luvun alkupuolella”, muistelee Turun ympäristö- ja kaavoitusviraston suunnittelutoimistossa työskentelevä miljöösuunnittelija Tomi Hangisto Vähätorin kunnostusta.

Kunnostusprojekti hautautui kuitenkin muiden hankkeiden alle, kunnes se vuonna 2008 EU-rahoituksen vauhdittamana sai uuden startin. Sen jälkeen hanke eteni vauhdilla: “Loppuvuodesta 2008 aloimme suunnitella toden teolla. Rakentaminen aloitettiin keväällä 2009 ja valmista oli jo lokakuussa samana vuonna.”

Vähätori sijaitsee hyvin keskeisellä, upealla paikalla, Turun vanhan pääkirjaston edustalla ja Aurajoen rantamiljöössä. Jo vuoden 1828 asemakaavassa *Carl Ludvig Engel* esitti, että Vähätorin paikalla olisi torimainen kaupunkitila. Muutamaa vuotta myöhemmin se oli asemakaavassa saanut nimenkin, “Trekantiga torg”. Se ei kuitenkaan koskaan palvelut torimaisena tilana, vaan pikemminkin katuna. Myös vuonna 1924 rakennettu hieno suihkulähde oli alueena jäänyt hieman irralliseksi ja suihkulähdkeen oli päässyt vuosien aikana rapistumaan.

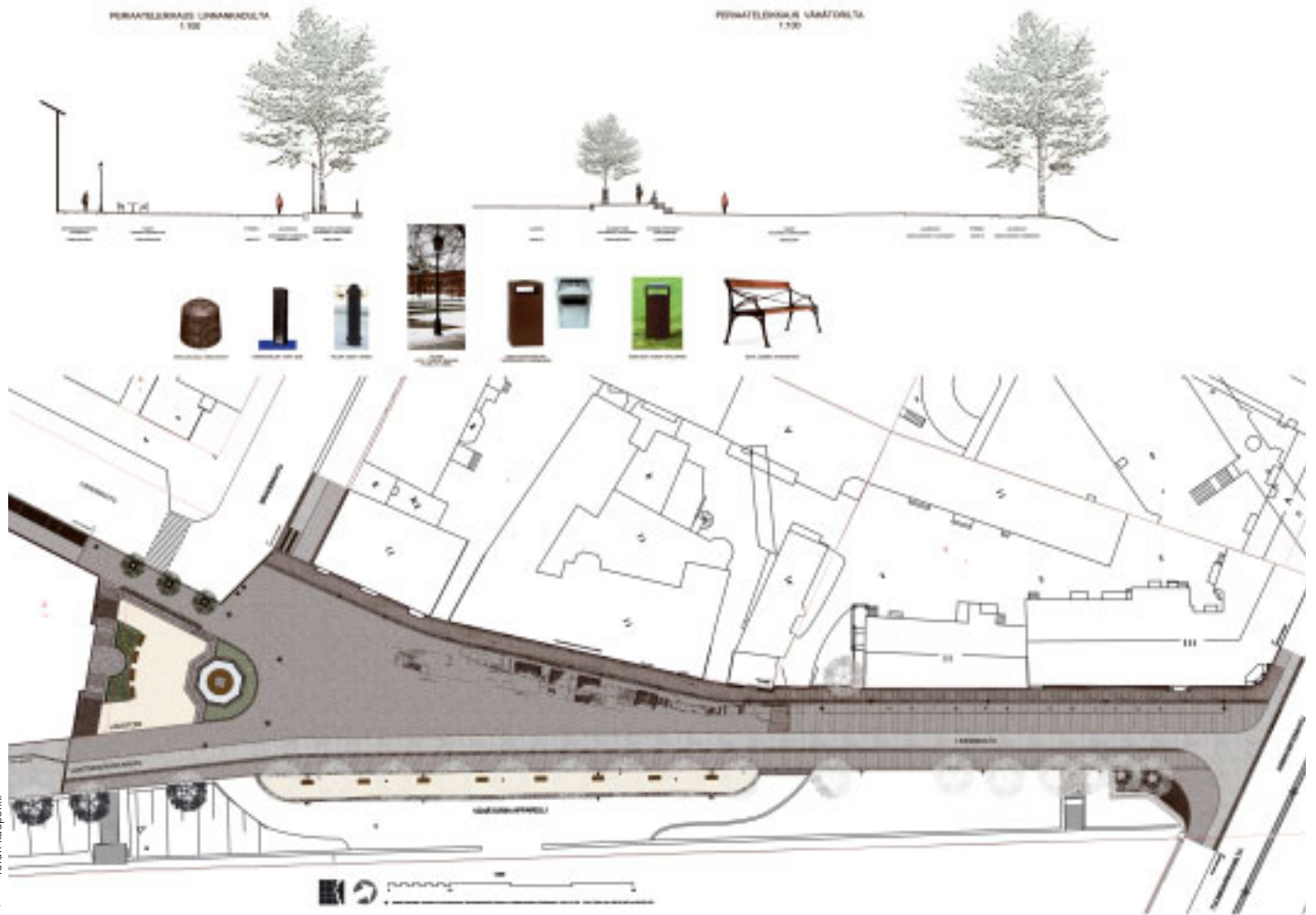

1 Vuoden 1828 asemakaavassa *Carl Ludvig Engel* esitti, että Vähätorin paikalla olisi torimainen kaupunkitila.

2 Vähätorin ja kirjaston vieressä sijaitsi Bassin talo, joka purettiin 1957.

3 Vähätori, joka on kaavallisesti suihkulähteen ja kirjaston välinen tila, avaa kaupunkitilan kohti Aurajokea. Myös kadunvarren toimijoille, liikkeille ja ravintoloille, tarjotaan nyt mahdollisuus levittäytyä halutessaan ulkotilaan.

Turun kaupunki
4

ELÄVÄÄ KAUPUNKITILAA OLESKELUUN JA KEVYELLE LIIKENTEELLE

Hangiston mukaan kunnostuksen perustavoitteita olivat torimainen elävä kaupunkitila sekä kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen.

”Arvokas miljöö oli valmiina. Lähdettiin korjaamaan sitä, mikä oli rempallaan eli kadun pintarakenteita, valaistusta, suihkulähdettä. Haluttiin nostaa ne arvokkaan alueen ansaitsemalle tasolle.”

”Varsinaisen Vähätorin, joka on kaavallisesti suihkulähteen ja kirjaston välinen tila, haluttiin kääntävän selkensä Linnankadun autoliikenteelle ja

avaamaan kaupunkitila kohti Aurajokea. Myös kadunvarren toimijoille, liikkeille ja ravintoloille, haluttiin tarjota mahdollisuus levittäytyä halutessaan ulkotilaan”, Hangisto linjaa.

Suihkulähdettä rakennettaessa ei aikoinaan oltu ratkaistu loppuun saakka Linnakadun ja Rantakadun välisiä tasoeroja. Sinänsä kirjaston portaikkoon ja julkisivuun hienosti liittyvä suihkulähte oli siten jäänyt alueena hieman heitteille. Kunnostussuunnitelmassa tasoerot ratkaistiin uusilla muuri- ja portaikkorakenteilla, joilla saatiin luotua alueelle tasaista pintaa.

4
Vähätorin ympäristösuunnitelma.

5
Vuonna 1924 rakennetun suihkulähteen perustukset uusittiin. Alueen tasoerot ratkaistiin uusilla muuri- ja porrasratkaisulla.

Tommi Hangisto
5

Soile Heikkinen
6

Tomi Hangisto
7, 8

Samuli Saarinen

9
"Joululahjaksi" saatiin tieto, että vanhaa nupukiveystä on saatavilla, joten pinta pystyttiin päällystämään historialliseen asuun. Valaistuksessa puolestaan käytettiin samanlaisia uusvanhoja lyhtyvalaisimia, jotka oli valittu 1990-luvulla jokirantaan. Suihkulähteelle rakennettiin valaistus syksyllä 2010. Sen lahjoitti Turunmaan Sähköyhdistys ry.

TAIDE OSANA UUTTA MUURIA

Vähätori tasoerojen vuoksi rakennettu muuri on modernin ja perinteisen klassistisen arkkitehtuurin sekoitus. Moderni elementti on taiteilija *Saara Ekströmin* 14 metriä pitkä taideteos Kertosäe. Perinteistä on puolestaan kivimuurin klassiset muodot.

Jos muuri olisi nostettu ylätasoa vaatimaan kaidekorkeuteen kivimuurina, siitä olisi toisesta suunnasta nähtynä tullut erittäin raskaan näköinen. Hangisto kertoo, että muurin yläosaan ideoitiin sen takia kevyempi vaihtoehto, ympäristön väri- ja materiaalimaailmaan sopiva ruskeanpunertava corten-teräslevy. Siihen Saara Ekström toteutti kauniin rei'itetyn taideteoksen.

Samuli Saarinen

6
Vähätori on perinteisesti ollut yksi kevyen liikenteen vilkkaimmista solmukohtista, sen kautta kulkee esimerkiksi suurin reitti yliopistoalueelta keskustaan.

7, 8, 11
Taiteilija *Saara Ekströmin* "Kertosäe" -taideteos on vesileikkaamalla rei'itetty 14 metriä pitkään corten-teräslevyyn. Väritään se sointuu niin Liedon punaista migmaattia olevaan suihkulähteeseen kuin vanhan kaupungin kirjaston tiilijulkisivuun.

9
Vähätöriin alue vuonna 2007 ennen kunnostusta.

10
Katu- ja torialueen pintamateriaaliksi uusittiin nupukiveys. Onneksi vanhaa nupukiveä oli vielä tarpeeksi varastossa.

Tommi Hangisto

11

Tommi Hangisto

12

VÄHÄTORI SQUARE RESTORED TO CONDITION AND USE IT DESERVES

Vähätori Square in Turku is located in a magnificent central place in front of the old main library in the shore milieu of River Aura. Engel proposed already in the town plan of the year 1828 a square-type town space for this location. However, it has never served as a square, but rather as a street. The impressive fountain built in 1924 also remained a somewhat separate feature and had become worn away over the years.

Vähätori Square has now been restored into a square-

like living town space. Cars are still allowed in the square, but must give way to pedestrians and bicycles. Since its refurbishment, Vähätori Square has quickly become one of the most popular meeting places in Turku.

The street was paved with cobblestones, the street lights were replaced and the foundation of the fountain was repaired. The top part of the stone wall built due to level differences consists of a 14 m long work of art by artist Saara Ekström; Kertosäe (Refrain).

SUIHKULÄHTEELLE UUSI PERUSTUS

Suihkulähde oli vuosien aikana kokenut Turussa varsin tutun ilmiön: painunut ja sen myötä kallistunut jonkin verran. "Suihkulähteelle tehtiin uusi perustus, jonka ansiosta painuminen loppui. Oikaisemisesta olisi asiantuntijoiden mukaan aiheutunut niin iso vaurioitumisriski, että pienehkö vinous päätettiin hyväksyä", Hangisto kertoo.

TURKULAISET KIITTÄVÄT: VÄHÄTORILLA VIIHDYTTÄÄN

Vähätorista on heti kunnostuksen jälkeen muodostunut yksi Turun suosituimmista kohtauspaikoista.

"Meillä oli toki aavistus, että puitteiden ollessa kunnossa alueesta on mahdollista tulla suosittu kaupunkitila, onhan se yksi vilkkaimmista kevyen liikenteen solmukohdistakin. Myös alueen yrittäjät ovat käyttäneet heille tarjoutuneen mahdollisuuden: kesäterassit ovat olleet suosittuja, torialueella on myös järjestetty erilaisia happeningeja. Myös kaupunki on järjestänyt siellä tapahtumia esimerkiksi taiteiden yönä ja Turun päivänä", hän iloitsee myönteisestä palautteesta.

Vuoden Ympäristörakenne 2011 -kilpailussa Vähätori sai kunniamaininnan. Kunniakirjoin palkittiin rakennuttamisesta Turun Kiinteistölaitos, suunnittelusta Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoitusvirasto suunnittelutoimisto sekä taiteilija Saara Ekström ja toteutuksesta Destia Oy Lounais-Suomen tulossyöksikkö, HÅK Graniitti Oy, Turku Energia, Turun Viherliikelaitos ja HT Laser Oy.

12

Vähätori nousi kunnostuksen ansiosta sitä ympäröivien arvorakennusten ansaitsemalle tasolle. Kuvassa Vähätorin alue iltavalaistuksessa.

13

Vähätorin suunnittelijat ja toteuttajat palkittiin Vuoden 2013 Ympäristörakenne 2011 -kunniakirjoilla.

Meritta Kovisto